

सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय

कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन, प्रशिक्षण तथा तालिम केन्द्र
सुन्दरपुर, कैलाली जिल्ला
सुन्दरपुर, कैलाली जिल्ला

प.सं.: २०८०/८१

च.नं.:

मिति: २०८०/०९/२०

बिषय: शिलबन्दी दरभाउ पत्र पेश गर्ने सम्बन्धि सूचना

प्रथमपटक प्रकाशित २०८०/०९/२०

उपरोक्त विषयमा यस कार्यालयको यस आ.व. २०८०/८१ को स्विकृत कार्यक्रम अनुसार, “तालिम केन्द्र द्वारा संचालन गरिने तालिमको पाठ्यक्रम, विषयवस्तु (Power Point, Video Session, Flip Chart) तयारी का लागि विज्ञसेवा लिने” क्रियाकलाप संचालन गर्नुपर्ने भएकोले यस कार्यालयले तयार गरेको सन्दर्भ शर्तहरू (TOR) को पालन गर्ने गरि तपशिल बमोजिमको योग्यता पुगेको नेपाली नागरिकले यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले १५ दिन भित्र (मिति २०८०/१०/०५ गते) शिलबन्दी दरभाउ पत्र पेश गर्नुहुन सम्बन्धित सबैको जानकारीका लागि यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ। रित नपुगेको र म्याद नाघी आएको दरभाउपत्रमा कुनै कारवाही नहुने तथा सन्दर्भ शर्तहरू (TOR) यस कार्यालयको Website: <http://abpstc.sudurpashchim.gov.np> मा वा कार्यालयबाट प्राप्त गर्न सकिने छ।

गोकुल प्रसाद बोहरा
वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

तपशिल

१. आवश्यक योग्यता र आवश्यक संख्या

- १) संख्या – १ (एक)
- २) कम्तीमा कृषि स्नातक तह उत्तिर्ण
- ३) कम्तीमा १० (दश) वर्षको कृषि क्षेत्रको अनुभव

२. पेश गर्नुपर्ने कागजातहरू:

- १) दरभाउ उल्लेख भएको निवेदन
- २) नेपाली नागरिकताको प्रमाण पत्र
- ३) शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्रहरू
- ४) स्थायि लेखा नम्बर
- ५) अनुभवको प्रमाण पत्रहरू

गोकुल प्रसाद बोहरा
वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

व्यावसायिक र सिर्जनशील प्रसाशन: विकास, सम्बृद्धि र सुसासन

Email: ratc.sundarpur@gmail.com Website: www.abpstc.sudurpashchim.gov.np

कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन समर्थन र प्रशिक्षण केन्द्र (ABPSTC)

सुन्दरपुर, कञ्चनपुर

तालिमको विषयवस्तु (Powerpoint, Video session, Flipchart तयारी) का लागि विज्ञसेवा लिने सम्बन्धि सन्दर्भ सर्तहरू (TOR)

१. पृष्ठभूमि

कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र (ABPSTC) सुन्दरपुर, कञ्चनपुर यसभन्दा अघि क्षेत्रीय कृषि तालिम केन्द्र भनेर चिनिने सहायक स्तरका कृषि प्रसार कार्यकर्ताहरू र अगुवा कृषकहरूका लागि कृषि व्यवसायको उन्नती, उद्यमशीलता एवं क्षमता अभिवृद्धि गर्न भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय, सुदूरपश्चिम प्रदेश अन्तर्गतको एक मात्र संस्था हो। यस संस्थाले कृषक र कृषि प्रसार कार्यकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न शैद्धान्तिक र फिल्ड स्तरका ब्यवहारिक तालिमहरू संचालन गर्दै प्रदेशमा कृषि उद्यम स्थापना गर्न प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोग प्रदान गर्दछ। यस संस्थाको प्रमुख लक्ष्य कृषिको रूपान्तरण गरी रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण सिर्जना गर्नु हो। यसले खाद्य र पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्न, गरिबी उन्मूलनमा योगदान पुऱ्याउने दृष्टिकोण राखेको छ। त्यसैगरी, ABPSTC ले वैज्ञानिक भूउपयोग व्यवस्थापन र सामाजिक न्यायमा आधारित सहकारी क्षेत्रलाई परिचालन गरेर प्रदेशबाट आत्मनिर्भर उत्पादनको स्थिति र कृषि तथा कृषि उत्पादनको निर्यात गर्ने MOLMAC को लक्ष्य हासिल गर्न समन्वयात्मक रूपमा काम गर्दछ।

क्षेत्रीय कृषि तालिम केन्द्रको रूपमा स्थापना भएको र ABPSTC को रूपमा पुनर्संरचना भएदेखि यस केन्द्रको मुख्य काम सीप अभिवृद्धि तालिमहरू सञ्चालन गर्नु हो। सीमित स्रोतसाधन भएको यो केन्द्रले प्रशिक्षित प्राविधिक तथा नेतृत्व गर्ने अगुवा कृषकहरू तयार गर्दै आईरहेको छ र प्रशिक्षार्थीहरूको वर्तमान आवश्यकताहरू पूरा गर्न यसको स्रोतहरू अद्यावधिक र परिमार्जन गर्दै जानु पर्ने देखिन्छ। सञ्चार क्षेत्रको वर्तमान परिवेश अनुसार यूट्यूब, इन्टरनेट जस्ता सेवाहरूको उपयोग गरी कृषि प्रसार कार्यकर्ता तथा कृषि उद्यमि, कृषि ब्यवसायि एवं सर्वसाधारण कृषकहरू समेतमा सहजै ब्यक्ति ब्यक्ति सम्म खेती प्रविधि सम्बन्धि नयाँ उन्नत प्रविधिहरू पुर्याउन सकिने अवस्था रहेको छ।

गोकुल प्रसाद बोहरा
नतिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

तसर्थ, आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक कार्यक्रम अनुसार, ABPSTC सुन्दरपुरले प्रशिक्षण दिने विषयहरू मध्ये केहि यहाँ दिईएका प्रमुख बालीहरूको खेति प्रविधि सम्बन्धि पावर पोइन्ट, भिडियो क्लिपहरू लगायतका प्रशिक्षण सामग्रीहरू तयार गर्न चाहेकोछ । सोही उद्देश्यका लागि यो टीओआर तयार गरिएको हो ।

२. कार्य जिम्मेवारीहरूको विवरण

एकीकृत रूपमा, यो प्रस्तावित कार्यले अनुसूचि १ मा समावेश २५ वटा बाली वस्तुको मुख्य शिर्षक र प्रत्येक बाली वस्तुको बढीमा आठवटा सत्र (आठवटा पाठ वा सेसन)हरूको लेखन र पावरपोइन्ट तयार गर्ने लक्ष्य राखेको छ । प्रमुख कार्य जिम्मेवारीहरू तल समावेश गरेअनुसारका छन्:

(क) दिइएको खेती प्रविधि तयार गर्नुपर्ने विषयहरू विषयहरू (धान, गहुं, मकै, तोरी, मसुरो, बीउ उत्पादन प्रविधि (खाद्यान, दलहन, तेलहन बाली), उखु, आलु, लसुन र प्याज, गोलभेंडा र भेडेखुर्सानी, प्लाष्टक टनेलमा तरकारी खेती, रोग र कीरा निन्त्रणका लागि आईपिएम विधि, कन्ये च्याउ, गोब्रे च्याउ, लहरे तरकारी, केरा, माटोको उर्बराशक्ति व्यवस्थापन, काँक्रो, अदुवा र वेशार, उच्च घनत्व स्याउ, सुन्तला र जुनार, कागती, आँप, काउली बर्गका तरकारी र अन्य तरकारी खेती) बारे सान्दर्भिक र भर्खरको जानकारीको सङ्कलन र लेखन ।

(ख) प्रत्येक मुख्य शिर्षक वा विषयलाई बढीम आठवटा उप-विषयहरूमा विभाजन गरि सोहि अनुसारको प्रविधि सम्बन्धि लेखन कार्य गर्ने, प्रत्येक उप-शिर्षकको भिडियो सेसन योग्य इस्क्रिप्ट तयार गर्नुका साथै पावरपोइन्ट तयारी ।

(ग) बाली विशेषको खेती गर्दा अप्नाउनु पर्ने प्रमुख प्रविधिहरू सम्बन्धि ताजा सूचनाहरू सँकलन ।

(घ) अनलाइन प्रशिक्षण उद्देश्यका लागि प्रत्येक सत्रको भिडियो क्लिपहरू तयार गर्नयोग्य सामग्रीहरूको तयारी ।

(ङ) भिडियो क्लिप तैयार गर्न छनौट भएका व्यक्ति/संस्था सँग नजिक रहि भिडियो र प्रविधि सामाग्री/स्कृप्ट विच तादाम्यता मिलाउने ।

३. कार्य (काम) को उद्देश्य

गोकुल प्रसाद बोहरा
कृषि प्रसार अधिकृत

परामर्श कार्यको समग्र उद्देश्य खेती गरिने प्रमुख बाली वस्तुहरूको अनलाइन प्रशिक्षण गर्नयोग्य सामग्री तयार गर्नु हो।

यस कार्यले तलका मुख्य विषयहरूलाई सम्बोधन गर्नेछ

क) खेती गरिने प्रमुख बाली वस्तुहरूको प्रशिक्षण कार्यहरू संग सम्बन्धित जानकारी को संग्रह

ख) किसानहरूले सामना गर्ने समस्याहरूको समाधान एवं प्रस्तुत गरिएका बालीहरूको सिफारिस प्रविधि सम्बन्धमा कृषक स्तर सम्म अनलाइन प्रशिक्षणको रूपमा प्रस्तुत गर्ने सामग्रीको तयारी

ग) सरल, छोटो वर्णनात्मक र नयाँ ताजा प्रविधिहरूको संक्षेपण

घ) अनलाइन प्रशिक्षण उद्देश्यका लागि प्रत्येक सत्रको भिडियो क्लिपहरू तयार गर्नयोग्य इस्क्रिप्ट लेखन ।

ङ) भिडियो क्लिप तैयारिमा प्राविधिक सहजिकरण

४. कार्यको दायरा र सम्पन्न गरिनु पर्ने क्रियकलापहरू (डेलिभरेबलहरू)

परामर्शदाताले कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र (ABPSTC) सुन्दरपुर, कञ्चनपुरको स्वीकृतिको लागि इस्क्रिप्ट र पावरपोइन्टहरूको अन्तिम मस्यौदा प्रदान गर्न आवश्यक विश्लेषणात्मक, परामर्श र सञ्चार कार्यहरू पूरा गर्नेछ। उल्लेखित काममा समावेश गरिनुपर्ने,

क) अवस्थित प्रविधिहरू र सान्दर्भिक साहित्यको डेस्कटप मूल्याङ्कन।

ख) फिल्ड कार्य, खेत स्तर समस्याहरूको सङ्कलन र खेती अभ्यासहरू

ग) जानकारीको संक्षेपण, इस्क्रिप्ट र पावरपोइन्टको तयारी (५-७ मिनेट)

घ) खेती प्रविधिका सम्भावित सिफारिसहरू सहितको इस्क्रिप्ट/भिडियो क्लिपहरूको मस्यौदाको विकास/फलोअप छलफल र अन्तिम रूप दिनको लागि पेश गर्ने

५. सम्पन्न गरिनुपर्ने क्रियकलापहरू र समय सिमाको सूची

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	समय सिमा
---------	---------------	----------

गोकुल प्रसाद बोहरा
वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

१	सान्दर्भिक जानकारी सङ्कलन र संश्लेषणका लागि डेस्क कार्य	पौष देखि २०८० माघ १५ गते सम्म
२	इस्क्रिप्ट तयारी	माघ १६ गते देखि २०८० चैत्र मसान्त सम्म (तयारी इस्कृप्ट पेश गर्दै जाने)
३	पावरपोइन्ट तयारी	२०८१ बैशाख १ गते देखि २०८१ बैशाख १५ गते सम्म
४	तयारी सामग्रीहरू छलफलका लागि ABPSTC मा पहिलोपटक पेश गर्ने	२०८१ बैशाख २५ गते सम्म
५	सामग्रीहरूको अन्तिम तयारी र ABPSTC मा पेश गर्ने	२०८१ बैशाख मसान्त भित्र
६	भिडियो क्लिपहरू तैयारि गर्ने परामर्शदातालाई सहजिकरण	निरन्तर २०८१ जेष्ठ मसान्त भित्र

६. परामर्शदाताको संख्या र योग्यता

परामर्शदाताको संख्या र योग्यता तल उल्लेख गरिए अनुसार हुनुपर्दछ ।

क) परामर्शदाताको संख्या एक (१) जना ।

ख) शैक्षिक योग्यता कम्तिमा कृषि स्नातक तह उत्तिर्ण गरेको ।

ग) परामर्शदाता संग कृषि क्षेत्रको कम्तिमा १० वर्षको अनुभव भएको ।

गोकुल प्रसाद बोहरा
वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

अनुसूची-१

इस्क्रिप्ट तयार गर्नुपर्ने तालिमका विषय र कक्षाहरूः

तालिमको विषय	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३	कक्षा ४	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा ७	कक्षा ८
धान खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	बीउ छनौट, व्याड तैयारि र रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
खाद्यान्न, तेलहन र दलहन बालीको बीउ उत्पादन प्रविधि	बीउको परिचय महत्व र विशेषताहरू	बीउ उत्पादनका सिद्धान्तहरू	बीउ उत्पादनको कानुनि प्रक्रिया १	बीउ उत्पादनको कानुनि प्रक्रिया २	खाद्यान्न बालीको बीउ उत्पादन	दलहन बालीको बीउ उत्पादन	तेलहन बालीको बीउ उत्पादन	बीउको भण्डारण तथा लाभलागत अनुपात
गहुँ खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन र बीउ छर्ने	शुन्य खनजोत प्रविधि	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
मकै खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू १	परिचय, हावापानी र जातहरू १	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन र बीउ छर्ने	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
तोरी खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन र बीउ छर्ने		सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात

गोकुल प्रसाद बोहरा
 वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

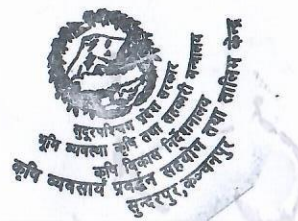
तालिमको विषय	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३	कक्षा ४	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा ७	कक्षा ८
मुसुरो खेती प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन र बीउ छर्ने	दलहन बालीको बीउ लाई राईजोवियम बाट उपचार गर्ने विधि	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
उखु खेती प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	बीउ छनौट, बड प्रविधि र रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
आलु खेती प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	बीउ छनौट र रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
लसुन तथा प्याज खेती प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	लसुन खेती प्रविधि	प्याजको बेर्ना तैयारि तथा रोपण	बखें प्याज खेती प्रविधि	प्याजको झारपात, सिंचाई र मलखाद व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने
गोलभेंडा तथा भेंडे खुर्सानी खेती प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	नर्सरी, बेर्ना तैयारि तथा रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	विभिन्न विकृतिहरू तथा व्यवस्थापन	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात
प्लाष्टिक टनेलमा तरकारी खेती	परिचय, हावापानी र बालिहरू १	परिचय, हावापानी र बालिहरू १	बाँसको प्लाष्टिक टनेल निर्माण	आधुनिक प्लाष्टिक टनेलको निर्माण	टनेल भित्रको माटो, सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	थाँक्रा तथा बालिको काँटछाँट	प्लाष्टिक टनेलमा खेती गर्दा देखिने समस्या र समाधानका उपायहरू १ र २	

गोकुल प्रसाद बोहरा
वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

तालिमको विषय	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३	कक्षा ४	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा ७	कक्षा ८
रोग तथा किरा नियन्त्रणका लागि IPM विधि	परिचय, सिद्धान्तहरू र महत्व	मित्रजिव र शत्रुजिवहरू	किराको जिवन चक्र तथा रोग त्रिकोण	बारिमा किरा र रोगको अवस्था र संख्या तथा आर्थिक हानिको अवस्था	झोलमल बनाउने तरिका	IPM का रोग नियन्त्रण पद्धतिहरू	IPM का किरा नियन्त्रण पद्धतिहरू	प्रांगारिक खेति
कन्ने च्याउ खेति प्रविधि	परिचय र आर्थिक महत्व + लाभ लागत अनुपात	कन्ने च्याउको जैविक र जिवनचक्र	परालको तैयारि	पराल बफ्याउने र थैलामा भर्ने	थैला झुण्ड्याउने तथा सिंचाई	कीरा र रोग व्यवस्थापन	च्याउ टिपाई	च्याउ खेति गर्दा देखिने समस्या र समाधानका उपायहरू
गोब्रे च्याउ खेति प्रविधि	परिचय र आर्थिक महत्व + लाभ लागत अनुपात	गोब्रे च्याउको जैविक र जिवनचक्र	कम्पोष्टको तैयारि	व्याड बनाउने वा थैलामा भर्ने	थैला झुण्ड्याउने तथा सिंचाई	कीरा र रोग व्यवस्थापन	च्याउ टिपाई	च्याउ खेति गर्दा देखिने समस्या र समाधानका उपायहरू
लहरे तरकारी खेति	परिचय, हावापानी र बालीहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	नर्सरी, बेर्ना तैयारि तथा रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	बगरमा लहरे तरकारी खेति	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात
केरा खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	सकर / बेर्ना तैयारि तथा रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात	केरा खेति गर्दा देखिने समस्या र समाधानका उपायहरू
माटोको उर्वराशक्ति व्यवस्थापन	माटोको परिचय, बन्ने प्रक्रिया, बनौट र बुनोट	बिरुवालाई चाहिने खाद्यतत्वहरू तिनको भुमिका	हरियोमलका लागि धैँचा खेति	बालि प्रणालिमा कोशे बालिको महत्व	गड्यौलामल उत्पादन प्रविधि	कम्पोष्टमल र भकारो सुधार	रासायनिक मलहरू र प्रयोगको तरिका	Residue management

गोकुल प्रसाद बोहरा
वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

तालिमको विषय	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३	कक्षा ४	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा ७	कक्षा ८
काँक्रो खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरु	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	बेर्ना तैयारि र रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
अदुवा र बेसार खेति	परिचय, हावापानी र जातहरु	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	अदुवा खेति प्रविधि	अदुवा खेति प्रविधि	बेसार खेति प्रविधि	बेसार खेति प्रविधि	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बालि भित्र्याउने
उच्च घनत्व स्याउ खेति प्रविधि	परिचय हावापानी तथा जातहरु	उच्च घनत्व स्याउ खेतिका सिद्धान्तहरु	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	स्याउ रोपण तथा थाँका दिने	स्याउमा काँटछाँट	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात
सुन्तला तथा जुनार खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरु	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	बेर्ना तैयारि तथा रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात	सुन्तला फलफुलमा हाल देखिएका समस्या र समाधानका उपायहरु
कागति खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरु	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	बेर्ना तैयारि तथा रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात
आँप खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरु	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	बेर्ना तैयारि तथा रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	आँपमा देखिने विकृतिहरु तथा रोकथामका उपायहरु	फल टिपाई, बजार तथा लाभ लागत अनुपात

गोकुल प्रसाद बोहरा
वरिष्ठ कृषि प्रसार अधिकृत

तालिमको विषय	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३	कक्षा ४	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा ७	कक्षा ८
काउलि बर्गका तरकारी खेति प्रविधि	परिचय, हावापानी र जातहरू	जग्गा तैयारि तथा माटो व्यवस्थापन	नर्सरी, बेर्ना तैयारि तथा रोपण	सिंचाई तथा खाद्यतत्व व्यवस्थापन	झारपात तथा अन्य व्यवस्थापन	कीरा र रोग व्यवस्थापन	कटानी तथा बजारको तैयारी	बजार तथा लाभ लागत अनुपात
अन्य तरकारी खेति प्रविधि	भिण्डि खेति प्रविधि	भाण्टा खेति प्रविधि	गाजर खेति प्रविधि	मुला खेति प्रविधि	रायो खेति प्रविधि	खुर्सानी खेति प्रविधि		

(Handwritten signature)